

**ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ»**

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

дисципліни

«ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ»

(для спеціалістів)

Київ 2019

Підготовлено доцентом кафедри господарського, трудового права та цивільно-правових дисциплін А.В. Ковальовим

Затверджено на засіданні кафедри господарського та трудового права (протокол № 7 від 26.02.18)

Схвалено Вченою радою Навчально-наукового Інституту права (протокол № 2 від 28.02.18)

Ковальов А.В. Навчальна програма дисципліни „Інтелектуальна власність ” (для спеціалістів). – К.: «Вид. дім «Персонал», 2019. – 19 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни «Інтелектуальна власність», вказівки до виконання контрольної роботи, варіанти контрольних робіт, питання для самоконтролю, а також список літератури.

© А. В. Ковальов, 2019

© ПрАТ «ВНЗ» МАУП, 2019

© ДП «Видавничий дім «Персонал», 2019

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма дисципліни „Інтелектуальної власність” розроблена з урахуванням вимог класифікаційної характеристики зі спеціальності „Правознавство” і ґрунтується на Цивільному та Господарському кодексах України й інших нормативно-правових актах, а також міжнародному законодавстві, що регулює відносини, пов’язані з інтелектуальною діяльністю.

Метою дисципліни є глибоке засвоєння студентами знань щодо правового регулювання відносин, що виникають у процесі використання, регулювання та охорони об’єктів інтелектуальної власності.

Завданням дисципліни є формування у студентів спеціальних знань щодо загальних положень права інтелектуальної власності, її видів та змісту, поняття об’єктів і суб’єктів права інтелектуальної власності, підстав виникнення, умов і порядку використання її результатів, правового регулювання з урахуванням положень міжнародно-правового захисту.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

знати науково-теоретичні та практичні положення про право інтелектуальної власності, особливості правового регулювання, основні міжнародно-правові акти, норми Цивільного і Господарського кодексів України, закони та інші нормативно-правові акти, що регулюють правовідносини у сфері інтелектуальної власності, порядок їх застосування, закріплення та правовий захист майнових і немайнових прав на об’єкти права інтелектуальної власності, спеціальну науково-методичну та іншу юридичну літературу.

уміти правильно визначати види, об’єкти і суб’єкти права інтелектуальної власності, забезпечувати юридичне оформлення відповідних прав, тлумачити та застосовувати нормативно-правові акти, судову практику з метою прийняття обґрунтованих рішень у спірних відносинах, що виникають у процесі використання інтелектуальної власності та її захисту.

**ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
ДИСЦИПЛІНИ
«ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ»**

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
Змістовий модуль I. Загальні положення про інтелектуальну власність	
1	Поняття та місце інтелектуальної власності в системі права України
2	Джерела правового регулювання інтелектуальної власності
3	Суб'єкти та об'єкти інтелектуальної власності
4	Зміст інтелектуальної власності
Змістовий модуль II. Основні види інтелектуальної власності	
5	Авторські та суміжні права
6	Право інтелектуальної власності на винахід, корисну модель
7.	Право інтелектуальної власності на промисловий зразок
8	Право інтелектуальної власності на торговельну марку
9	Право інтелектуальної власності на географічне зазначення
10	Право інтелектуальної власності на інші об'єкти інтелектуальної власності
11	Захист прав інтелектуальної власності
Разом годин: 60	

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ «ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ»

Змістовий модуль I. Загальні положення про інтелектуальну власність

Тема 1. Поняття та місце інтелектуальної власності в системі права України

Інтелектуальна власність та творча діяльність як об'єкти права. Поняття права інтелектуальної власності. Теорії права інтелектуальної власності. Загальна характеристика основних інститутів права інтелектуальної власності. Місце права інтелектуальної власності в системі права України.

Література [4-7; 9; 10; 15; 19-21; 26-28; 30; 31; 33-35; 37]

Тема 2. Джерела правового регулювання відносин інтелектуальної власності

Поняття та види джерел правового регулювання відносин інтелектуальної власності. Цивільний кодекс України як регулятор відносин інтелектуальної власності. Спеціальні закони щодо регулювання відносин інтелектуальної власності. Підзаконні нормативно-правові акти як регулятори відносин інтелектуальної власності. Роль судової практики у регулюванні відносин інтелектуальної власності. Міжнародні договори у сфері інтелектуальної власності. Вирішення колізій та конкуренцій у регулюванні відносин інтелектуальної власності.

Література [4-7; 9; 10; 15; 19-21; 26-28; 30; 31; 33-35; 37]

Тема 3. Суб'єкти та об'єкти інтелектуальної власності

Загальна характеристика учасників відносин інтелектуальної власності. Види суб'єктів відносин інтелектуальної власності. Суб'єкти авторського права та суміжних прав. Суб'єкти права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок. Суб'єкти права на торговельну марку. Інші суб'єкти права інтелектуальної власності. Загальна характеристика об'єктів права інтелектуальної власності. Види об'єктів права

інтелектуальної власності. Об'єкти авторського права та суміжних прав. Об'єкти права промислової власності. Інші об'єкти права інтелектуальної власності.

Література [4-7; 9; 10; 15; 19-21; 26-28; 30; 31; 33-35; 37]

Тема 4. Зміст інтелектуальної власності

Поняття та види прав інтелектуальної власності. Особисті немайнові права інтелектуальної власності. Майнові права інтелектуальної власності. Строки чинності прав інтелектуальної власності.

Література [4-7; 9; 10; 15; 19-21; 26-28; 30; 31; 33-35; 37]

Змістовий модуль II. Основні види інтелектуальної власності

Тема 5. Авторські та суміжні права

Особливості правового регулювання відносин щодо здійснення та захисту авторських прав. Виникнення авторського права. Види суб'єктів авторського права. Класифікація об'єктів авторського права. Здійснення авторських прав (особистих немайнових прав; майнових прав). Вільне використання твору. Передання авторських прав. Колективне управління авторськими правами. Особливості захисту прав автора. Особливості правового регулювання відносин щодо здійснення та захисту суміжних прав. Особливості суміжних прав. Виникнення суміжних прав. Види суб'єктів суміжних прав. Класифікація об'єктів суміжних прав. Здійснення суміжних прав (особистих немайнових прав; майнових прав). Передання суміжних прав. Вільне використання суміжних прав. Колективне управління суміжними правами. Особливості захисту суміжних прав.

Література [4-7; 9; 10; 15; 19-21; 26-28; 30; 31; 33-35; 37]

Тема 6. Право інтелектуальної власності на винахід, корисну модель

Поняття та предмет патентного права. Джерела патентного права. Поняття винаходу, корисної моделі, відмінності між ними. Умови надання їм правової охорони. Патент (деклараційний патент) як документ, який

засвідчує права на винахід, корисну модель. Умови патентоздатності винаходу, корисної моделі. Право на одержання патенту. Порядок одержання патенту. Права та обов'язки, що впливають з патенту. Дії, які не визнаються порушенням прав.

Література [4-7; 9; 10; 15; 19-21; 26-28; 30; 31; 33-35; 37]

Тема 7. Право інтелектуальної власності на промисловий зразок

Поняття промислового зразка. Відмінність від винаходу, корисної моделі. Умови надання правової охорони. Патент (деклараційний патент) як документ, який засвідчує права на промисловий зразок. Умови патентоздатності промислового зразка. Право на одержання патенту. Порядок одержання патенту. Права та обов'язки, що впливають з патенту. Дії, які не визнаються порушенням прав.

Література [4-7; 9; 10; 15; 19-21; 26-28; 30; 31; 33-35; 37]

Тема 8. Право інтелектуальної власності на торговельну марку

Поняття та види торговельних марок. Умови надання правової охорони. Обсяг правової охорони. Правова охорона добре відомих торговельних марок. Порядок одержання свідоцтва. Права, що впливають із свідоцтва. Припинення дії свідоцтва. Порушення прав власника свідоцтва. Право попереднього користувача.

Література [4-7; 9; 10; 15; 19-21; 26-28; 30; 31; 33-35; 37]

Тема 9. Право інтелектуальної власності на географічне зазначення

Поняття зазначення походження товару, його види. Умови надання правової охорони. Право на реєстрацію кваліфікованого зазначення походження товару. Право на використання зареєстрованого зазначення походження товару. Припинення правової охорони. Порушення прав на використання зазначення походження товару. Захист географічних зазначень у міжнародних договорах.

Література [4-7; 9; 10; 15; 19-21; 26-28; 30; 31; 33-35; 37]

Тема 10. Право інтелектуальної власності на інші об'єкти інтелектуальної власності

Загальна характеристика інших об'єктів права інтелектуальної власності. Право інтелектуальної власності на наукове відкриття (його ознаки, об'єкти, міжнародний досвід і т. ін.). Право інтелектуальної власності на комерційну таємницю. Право інтелектуальної власності на сорти рослин, породи тварин. Право інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми. Право інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію.

Література [4-7; 9; 10; 15; 19-21; 26-28; 30; 31; 33-35; 37]

Тема 11. Захист прав інтелектуальної власності Загальні положення про охорону та захист права інтелектуальної власності

Неюрисдикційний порядок захисту прав у сфері інтелектуальної власності. Юрисдикційний порядок захисту прав у сфері інтелектуальної власності. Підвідомчість щодо розгляду справ у сфері інтелектуальної власності. Підсудність щодо розгляду судових справ щодо захисту прав інтелектуальної власності. Способи захисту прав інтелектуальної власності. Загальні способи захисту. Спеціальні способи захисту.

Література [4-7; 9; 10; 15; 19-21; 26-28; 30; 31; 33-35; 37]

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота повинна мати таку структуру:

1. Вступ (обсягом до двох сторінок), де обґрунтовується актуальність обраної теми, ступінь її вивчення, визначаються питання, які вимагають вирішення. Вказується об'єкт, предмет і методологічна основа дослідження, характеризуються джерела одержання інформації.

2. Основна частина, що містить мінімум два розділи. У першому розділі бажано розкрити теоретичні і методологічні положення з обраної теми дослідження, розглянути і проаналізувати різні точки зору, висловити

своє ставлення до розглянутих питань і дати характеристику об'єкта дослідження. В інших розділах передбачається аналіз і обґрунтування тенденцій розвитку і шляхів вирішення наявних проблем. Кожен із розділів, залежно від обсягу викладеного матеріалу, може складатись із підрозділів.

3. Висновок, у якому стисло, обсягом до двох сторінок дати й обґрунтувати пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення чинного законодавства або теоретичних положень за темою контрольної роботи.

4. Список використаних у контрольній роботі джерел повинен включати: нормативно-правові акти (Конституцію, закони України, підзаконні акти); наукові праці (монографії, брошури, статті тощо); статті в періодичних виданнях (журналах, газетах, збірниках); інші фактичні матеріали. Всі джерела розміщують в алфавітному порядку згідно з діючими стандартами бібліографічного опису.

Обсяг роботи загалом – не більше 10-12 сторінок формату А4.

Оформивши належним чином титульний лист, потрібно підписати роботу, вказавши дату виконання, і в зазначений термін подати на перевірку.

Вибір теми проводиться за останньою цифрою номера залікової книжки студента і відповідною відміткою на титульному аркуші контрольної роботи. Наприклад, якщо остання цифра цього номера "0" – обирається тема № 10, № 20 або № 30.

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Нормативно-правові акти як джерела права інтелектуальної власності
2. Види джерел права інтелектуальної власності.
3. Обмеження права інтелектуальної власності.
4. Загальна характеристика міжнародно-правових актів про інтелектуальну власність.
5. Первинні та вторинні суб'єкти авторського права.
6. Поняття співавторства та його види.

7. Нероздільне співавторство.
8. Категорія "автор" (творець) у праві інтелектуальної власності.
9. Особисті немайнові та майнові права автора: поняття, ознаки та види.
10. Набуття авторського права на твір.
11. Охорона прав автора.
12. Винахід і права на нього.
13. Відповідальність за порушення авторських прав.
14. Правове становище роботодавців як суб'єктів права інтелектуальної власності. Держава як володілець прав інтелектуальної власності.
15. Взаємини автора і користувача, автора і суспільства.
16. Майнові права автора твору.
17. Організації колективного управління майновими правами авторів.
18. Передача майнових авторських прав іншій фізичній чи юридичній особі.
19. Особисті немайнові права автора.
20. Поняття, ознаки та сутність об'єктів права інтелектуальної власності.
21. Ознаки охороноспроможності об'єктів права інтелектуальної власності.
22. Літературні та художні твори як об'єкти права інтелектуальної власності: загальна характеристика.
23. Комп'ютерні програми, компіляції даних (бази даних), компоновання (топографії) інтегральних мікросхем як об'єкти права інтелектуальної власності.
24. Загальна характеристика виконання як об'єкта права інтелектуальної власності.
25. Фонограми, відеограми, передачі (програми) організацій мовлення як об'єкти права інтелектуальної власності.
26. Характеристика наукових відкриттів.
27. Правове регулювання винаходів, корисних моделей, промислових зразків та раціоналізаторських пропозицій.
28. Науково-технічний прогрес як основа інтелектуальної власності.
29. Комерційна таємниця і права на неї.

30. Охорона прав інтелектуальної власності в адміністративному та кримінальному праві.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Історія становлення та розвитку правової охорони результатів інтелектуальної власності в Україні та у світі.
2. Загальна характеристика основних теорій у сфері права інтелектуальної власності.
3. Поняття та зміст права інтелектуальної власності.
4. Поняття та види прав інтелектуальної власності.
5. Право інтелектуальної власності в об'єктивному та суб'єктивному розумінні.
6. Результати творчої діяльності як об'єкти правовідносин у сфері інтелектуальної власності.
7. Джерела права інтелектуальної власності.
8. Нормативно-правові акти як джерела права інтелектуальної власності
9. Види джерел права інтелектуальної власності.
10. Обмеження права інтелектуальної власності.
11. Загальна характеристика міжнародно-правових актів про інтелектуальну власність.
12. Первинні та вторинні суб'єкти авторського права.
13. Поняття співавторства та його види.
14. Нероздільне співавторство.
15. Категорія "автор" (творець) у праві інтелектуальної власності.
16. Особисті немайнові та майнові права автора: поняття, ознаки та види.
17. Набуття авторського права на твір.
18. Охорона прав автора.
19. Винахід і права на нього.

20. Відповідальність за порушення авторських прав.
21. Правове становище роботодавців як суб'єктів права інтелектуальної власності. Держава як володілець прав інтелектуальної власності.
22. Взаємини автора і користувача, автора і суспільства.
23. Майнові права автора твору.
24. Організації колективного управління майновими правами авторів.
25. Передача майнових авторських прав іншій фізичній чи юридичній особі.
26. Особисті немайнові права автора.
27. Поняття, ознаки та сутність об'єктів права інтелектуальної власності.
28. Ознаки охороноспроможності об'єктів права інтелектуальної власності.
29. Літературні та художні твори як об'єкти права інтелектуальної власності: загальна характеристика.
30. Комп'ютерні програми, компіляції даних (бази даних), компонування (топографії) інтегральних мікросхем як об'єкти права інтелектуальної власності.
31. Загальна характеристика виконання як об'єкта права інтелектуальної власності.
32. Фонограми, відеограми, передачі (програми) організацій мовлення як об'єкти права інтелектуальної власності.
33. Характеристика наукових відкриттів.
34. Правове регулювання винаходів, корисних моделей, промислових зразків та раціоналізаторських пропозицій.
35. Науково-технічний прогрес як основа інтелектуальної власності.
36. Комерційна таємниця і права на неї.
37. Контрафактна продукція і плагіат.
38. Корисна модель і права на неї.
39. Сорти рослин та породи тварин як об'єкти права інтелектуальної власності.
40. Правове регулювання комерційних (фірмових) найменувань, торговельних марок, географічних зазначень та комерційної таємниці.

41. Способи використання об'єкта права інтелектуальної власності.
42. Поняття правового захисту інтелектуальної власності.
43. Форми захисту прав інтелектуальної власності: судові та позасудові.
44. Суб'єкти звернення за захистом інтелектуальної власності.
45. Охорона прав інтелектуальної власності в адміністративному та кримінальному праві.
46. Процесуальні гарантії захисту прав інтелектуальної власності.
47. Судовий захист права інтелектуальної власності.
48. Адміністративно-правові засоби захисту авторського права.
49. Система органів державної охорони інтелектуальної власності.
50. Завдання Державного департаменту інтелектуальної власності.
51. Загальні уявлення про авторське право і суміжні права
52. Виконання рішень у справах про порушення прав інтелектуальної власності.
53. Охороноздатність за авторським правом матеріалів, розміщених у мережі Інтернет.
54. Охорона авторським правом творів, розміщених в Інтернеті. Види та зміст авторських прав в Інтернеті.
55. Поняття та ознаки авторського ліцензійного договору.
56. Загальна характеристика видів авторських ліцензійних договорів.
57. Поняття, ознаки, зміст, порядок укладення та виконання договорів на створення, видання, розповсюдження та використання об'єктів авторського права.
58. Відповідальність сторін за неналежне виконання чи невиконання авторських договорів.
59. Поняття та ознаки суміжних прав.
60. Поняття та загальна характеристика промислової власності.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 р. // Відом. Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. (розділ II «Суб'єкти господарювання») // ВВР. – 2003. – № 18, 19–20, 21–22. – Ст. 144.
3. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. (гл. 7 «Загальні положення про юридичну особу», гл. 8 «Підприємницькі товариства») // ВВР – 2003. – № 40–44. – Ст. 356.
4. Закон України "Про наукову і науково-технічну діяльність" від 01.12.1998 р. // Відом. Верховної Ради України. – 1999. – № 3.
5. Закон України "Про охорону прав на сорти рослин" від 17.01.2002 р. // Відом. Верховної Ради України. – 2002. – № 8.
6. Закон України від 01.06.2000 р. "Про охорону прав на винаходи і корисні моделі" // Відом. Верховної Ради України. – 2000. – № 12.
7. Закон України від 02.10.1992 р. "Про інформацію" // Відом. Верховної Ради України. – 1992. – № 48.
8. Закон України від 07.10.1997 р. "Про професійних творчих працівників та творчі спілки" // Голос України. – 1997. – 6 листоп.
9. Закон України від 11.07.2001 р. "Про авторське право і суміжні права" // Відом. Верховної Ради України. – 2001. – № 11.
10. Закон України від 15.12.1993р. "Про охорону прав на знаки для товарів і послуг" // Відом. Верховної Ради України. – 1994. – № 7.
11. Закон України від 15.12.1993 р. "Про охорону прав на промислові зразки" // Відом. Верховної Ради України. – 1994. – № 7.
12. Закон України від 21.09.1999 р. "Про державну таємницю" // Відом. Верховної Ради України. – 2000. – № 2.

13. Закон України від 21.12.2000 р. "Про охорону прав на зазначення походження товарів" // Відом. Верховної Ради України. – 2001. – № 6.

14. Методичні рекомендації про порядок складання, подачі і розгляду заяви на раціоналізаторську пропозицію. Наказ Держпатенту України від 27.08.1995 р. № 131 // Інновація. – 1995. – № 14-15.

15. Положення про Державний реєстр свідоцтв України на знаки для товарів і послуг та порядок видачі свідоцтв. Наказ Держпатенту України від 05.12.1995 р. № 180 // Інновація. – 1996. – № 1-3.

16. Положення про порядок оформлення та використання прав на винаходи, корисні моделі і промислові зразки, що становлять державну таємницю. Постанова Верховної Ради України від 19.01.1995 р. // Відом. Верховної Ради України. – 1995. – № 3.

17. Положення про представників у справах інтелектуальної власності (патентних, повітряних). Постанова Кабінету Міністрів України від 10.08.1994 № 545 // Зб. постанов Уряду України. – 1994. – № 11.

18. Положення про свідоцтво на раціоналізаторську пропозицію. Наказ Держпатенту України від 22.08.1995 р. № 129 // Інновація. – 1995. – 14-15.

19. Правила складання та подання заявки на видачу свідоцтва України на знак для товарів і послуг. Наказ Держпатенту України від 28.02.1995 р. // Інновація. – 1996. – № 1-3.

20. Про державну реєстрацію прав автора на твори науки, літератури і мистецтва. Постанова Кабінету Міністрів України від 18.08.1995 р. № 532 // Зб. постанов Уряду України. – 1995. – № 10.

21. Про мінімальні ставки авторської винагороди за використання творів літератури і мистецтва. Постанова Кабінету Міністрів України від 18.11.1994 р. // Зб. постанов Уряду країни. – 1995. – № 2.

22. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. // Відом. Верховної Ради України. – 2003. - № 40-44. - Ст. 356.

23. Авторське право і суміжні права. Європейський досвід: у 2-х кн. / [за ред. А. С. Довгерта]. – Кн. 1: Нормативні акти і документи. Європейська інтеграція України / [уклад. Р. В. Дроб'язко]. - К.: Ін Юре, 2001. -520 с.; Кн. 2: Виступи, статті європейських спеціалістів / [уклад. В. С. Д-роб'язко]. - К.: Ін Юре, 2001. - 460 с.
24. Азбука авторського права / [под ред. Е. В. Тарасовой]. - М., 1982.
25. Азимов Ч. Н. Договорные отношения в области научно-технического прогресса. - Харьков, 1981.
26. Андрощук Г. А., Работягова Л. И. Патентное право: правовая охрана изобретений: учеб. пособие. - К.: МАУП, 1999. - 212 с.
27. Антимонов Б. С, Флейшниц Е. А. Авторское право. – М., 1957.
28. Бабиця І. А. Авторське, винахідницьке право, право на відкриття і міжнародний захист авторських прав. - К., 1997. - 107 с.
29. Белов В. В., Витапись Г. В., Денисов Г. М. Интеллектуальная собственность. Законодательство и практика его применения: учеб. пособие. - М.: Юрист, 2002. - 288 с.
30. Введение в интеллектуальную собственность // ВОИС, 1998. - 652 с.
31. Интеллектуалознавство / [за ред. Курко М.Н.] / Міжрегіональна академія управління персоналом.
32. Зобов'язальне право. Теорія і практика / [за ред. О. В. Дзери]. - К., 1998.
33. Мельник О. М. Проблеми охорони прав суб'єктів інтелектуальної власності в Україні. - Харків, 2002. - 362 с.
34. Право інтелектуальної власності: Академ, курс: підруч. для студ. вищих навч. закл. / [за ред. О. А. Підпригори, О. Д. Святоцького]. - 2-ге вид., переробл. та допов. - К.: Концерн „Вид. Дім „Ін Юре”, 2002. 672 с.
35. Промисловий зразок [Текст] / Л. І. Ніколаєнко [и др.] ; ред. В. Л. Петров ; Державне патентне відомство України. - К. : Вид. Дім "Ін Юре", 2009. - 124 с.

36. Селиванов М. В. Защита права на компьютерную программу: теория и практика: учеб.-практ. пособ. - Харьков: Эспада, 2004. - 176 с.
37. Цира А. Франчайзинг и франчайзинговый договор. - К., 2002. - 240 с.
38. Черкес М. Е. Правовое регулирование деятельности в Интернете: монография. – Ч. 1. - Одесса: Латстар, 2002. - 88 с.
39. Шишка Р. Б. Охорона права інтелектуальної власності: авторсько-правовий аспект: монографія. - Харків: Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2002. - 368 с.
40. Шестимиров А. А., Минав А. А. Промышленные образцы. - М., 1996. - 397 с.
41. Стефан М. И. Ответственность за нарушение авторских и смежных прав // Предпринимательство, хоз-во и право. - 1996. - № 9. - С. 32-35.
42. Штумпф. Лицензионный договор. - М.: Прогресс, 2008.

Додаткова

43. Декларація про державний суверенітет України. Прийнята Верховною Радою Української РСР 16.08.1990 р. // Відом. Верховної Ради Української РСР. - 1990. - № 31. - Ст. 429; Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р. // Відом. Верховної Ради Української РСР. - 1971. – Дод. до № 50. - Ст. 375.
44. Загальна Декларація прав людини від 10 грудня 1948 р.
45. Стокгольмська конференція з інтелектуальної власності 1967 року, що заснувала Всесвітню організацію інтелектуальної власності.
46. Бернская конвенция об охране литературных и художественных произведений от 09.09.1886 г.: Интеллектуальная собственность: нормативно-правовые акты / [под общ. ред. А. Д. Святоцкого, В. П. Петрова]. - Т. 2. - К.: Ин Юре, 1999.

47. Всемирная конвенция об авторском праве (пересмотренная в Париже 24 июля 1971 года)//Международные нормативные акты ЮНЕСКО. - М.: Логос, 1993. - С. 435-450.

48. Ніццька угода про Міжнародну класифікацію товарів та послуг для реєстрації знаків 1957 року.

49. Мадридское соглашение о международной регистрации знаков от апреля 1891 г.: Интеллектуальная собственность: нормативно-правовые акты / [под общ. ред. А. Д. Святоцкого, В. П. Петрова]. - Т. 2. - К.: Ин Юре, 1999.

50. Парижская конвенция по охране промышленной собственности от 20 марта 1883 года, пересмотренная в Брюсселе 14 декабря 1900 г., в Вашингтоне 2 июня 1911 г., в Гааге 6 ноября 1925 г., в Лондоне 2 июня 1934 г., в Лиссабоне 31 октября 1958 г., в Стокгольме 14 июля 1967 г.: Интеллектуальная собственность: нормативно-правовые акты / [под общ. ред. А. Д. Святоцкого, В. П. Петрова]. - Т. 2. - К.: Ин Юре, 1999.

51. Закон України "Про приєднання України до Бернської конвенції про охорону літературних і художніх творів (Паризького акту від 24 липня 1971 р., зміненого 2 жовтня 1979 р.)" // Відом. Верховної Ради України. - 1995. - № 21. - С. 155.

52. Закон України "Про ратифікацію Угоди про співробітництво в галузі охорони авторського права і суміжних прав" // Відом. Верховної Ради України. - 1995. - № 5. - С. 32.

53. Інтелектуальна власність в Україні: правові основи і практика. – Наук.-практ. вид.: в 44-х т. / [під заг. ред. О.Д. Святоцького]. - К., Ін. Юре, 2009. – С. 480.

54. Матвійчук В.К. Інтелектуальна власність як джерело інноваційного розвитку національного господарства / Матвійчук В. К., Чугаєнко Ю. О., Савенков О. І.; Нац. акад. упр. — К. : Нац. акад. упр., 2013. — 463 с.

55. Промислова власність в Україні: проблеми правової охорони: Зб. наук, ст. / [під ред. Шемшученка Ю.С., Бошицького Ю.Л.] - К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького ПАН України, 2011. - 548 с.

56. Ромашок О.І. Інтелектуальна власність : навч. посіб. для студ. екон. спец. / О. І. Романюк; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. прав, і загальнонаук. дисциплін. — Донецьк : ДонНУЕТ, 2012. — 268 с.

57. Хрідочкін А.В. Інтелектуальна власність : навч. посіб. / Хрідочкін А. В., Хрідочкіна А. А., Леонова О. В.; Дніпропетр. гуманітар. ун-т. — Вид. 2-ге, допов. і випр. — Д. : ДГУ, 2014. — 379 с.

58. Шершеневич Г.Ф. Авторское право на литературные произведения. - Казань, 2011. - 313 с.

59. Шишка Р.Б. Охорона права інтелектуальної власності: авторсько-правовий аспект: монографія. - Х.: Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2011. - 368 с.

60. Ястремська О.О. Інтелектуальна власність: навч. посіб. / Ястремська О. О.; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Харків. нац. екон. ун-т. — Х. : ХНЕУ, 2013. — 123 с.

61. Право інтелектуальної власності: підручник / [За заг. ред. О. І. Харитонової]. — К.: Юрінком Інтер, 2016. — 540 с.

62. Право інтелектуальної власності: навч. посіб. / [Еннан Р. Є., Менсо С. В., Романадзе Л. Д. та ін.]. — К.:Алерта, 2016. — 492 с.